

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત ઉચ્ચ ન્યાયાલય, અમદાવાદ

સ્પેશ્યલ સિવિલ એપિલકેશન નંબર ૧૦૮૭૮/૨૦૧૪

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિજય મનોહર સહાય અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી.ઢોલરિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાવારપત્રોના રિપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની પરવાનગી આપવામાં આવે છે?	
૨.	રિપોર્ટર્સને સંદર્ભિત કરવાં કે નહિ?	
૩.	શું ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવાં ઇચ્છે છે?	
૪.	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન કે તેનાં હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમ સબબ કોઈ મહત્વપૂર્ણ કાયદાકીય પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	
૫.	દીવાની ન્યાયાધીશને પરિપત્રિત કરવું કે નહિ?	

=====

વિક્રમભાઈ રોત આત્મજ મંજુભાઈ રોત....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને ૧....સામાવાળા(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ: શ્રી પી એચ પાઠક સાથે મિસ્ટર શિવાંગ જે શુક્લ, અપીલકર્તા(ઓ)

નંબર ૧ તરફે

વકીલ મિસ્ટર દેવાંગ વ્યાસ, સામાવાળા(ઓ) નંબર ૧ તરફે વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિજય મનોહર સહાય

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી આર.પી.ઢોલરિયા

તારીખ:૨૫/૦૮/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી વિજય મનોહર સહાય)

=====

૧. આ અરજીમાં વિચારણા માટે ઉદ્ભવતો ટૂંકો પ્રશ્ન એ છે કે, શું સેવાના આદેશની બજવણી અલગ રાજ્યમાં પસાર કરાયેલા આદેશની કાયદેસરતા પર વિચાર કરવા માટે અદાલતને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરશે.

૨. કેસની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે અરજદારની નિમણૂક ૦૫/૦૫/૧૯૯૩ ના રોજ સીઆરપીએફમાં સિપોઈ તરીકે થઈ હતી. તે વિવિધ સ્થળોએ તૈનાત હતા. ત્યારબાદ, અરજદાર શ્રીનગર (જમ્મુ અને કાશ્મીર) ખાતે તૈનાત હતા, પરંતુ તબીબી કારણોસર, કારણ કે અરજદાર હાઈપરટેન્શનથી પીડાતા હતા, યુનિટના ડોક્ટરે અરજદારને ૨૯/૦૩/૨૦૧૧ ના રોજ તબીબી સમીક્ષા માટે સી.એચ., ગાંધીનગર ખાતે મોકલેલ. ગાંધીનગર ખાતે મેડિકલ બોર્ડ દ્વારા ૧૩/૦૪/૨૦૧૧ ના રોજ અરજદારની તબીબી તપાસની સમીક્ષા કરવામાં આવી હતી અને અરજદારને નિયમિત તબીબી સારવાર લેવાની સલાહ આપવામાં આવી હતી. ૩૦/૦૪/૨૦૧૧ ના રોજ, અરજદારને જમ્મુ ખાતે ફરજ પર હાજર થવા માટે મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા, જો કે, અરજદાર ૦૧/૦૫/૨૦૧૧ ના રોજ તેમની ફરજ પર હાજર થયા ન હતા અને ૨૭/૦૭/૨૦૧૧ ના રોજ જમ્મુ ખાતે રિપોર્ટ કર્યો હતો. મેડિકલ ઓફિસર, પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, ચોરીમાલા, તાલુકો ભિલોડા, જિલ્લો સાબરકાંઠા (ગુજરાત) દ્વારા આપવામાં આવેલા તબીબી પ્રમાણપત્ર મુજબ, અરજદાર ૦૧/૦૫/૨૦૧૧ થી ૨૬/૦૭/૨૦૧૧ સુધી સારવાર હેઠળ હતા અને તારીખ ૨૫/૦૭/૨૦૧૧ ના પ્રમાણપત્ર મુજબ ૨૭/૦૭/૨૦૧૧ ના રોજ તેમની ફરજ પર જોડાવા માટે ફિટ થયા હતા.

૩. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, તેઓ તબીબી રીતે બીમાર હતા, જો કે સામાવાળા સત્તાધિકારી દ્વારા આ સમયગાળાને ફરજ પર ગેરહાજર રહેવાનો સમયગાળો ગણવામાં આવ્યો છે. સામાવાળાઓના જણાવ્યા અનુસાર,

અરજદાર ગુજરાતમાં વધુ સમય રોકાયા હતા જે અનધિકૃત ગેરહાજરી છે જેના માટે તેમની સામે ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ તબીબી પ્રમાણપત્ર, પ્રથમ દૃષ્ટિએ, વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતું નથી કારણ કે અરજદાર શિસ્તબદ્ધ દળના સભ્ય હતા જેમના માટે ગાંધીનગર ખાતે તબીબી હોસ્પિટલ પણ હતી. જો અરજદાર બીમાર હતા, તો તેઓ સીઆરપીએફ દ્વારા નિર્દેશિત કર્યા મુજબ તબીબી હોસ્પિટલમાં જઈ શક્યા હોત. તેના બદલે, પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં જવું અને મેડિકલ ઓફિસર, પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર, ચોરીમાલાનું પ્રમાણપત્ર મેળવવું વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતું નથી, તેનાથી વિપરીત, તે દર્શાવે છે કે અરજદારનો ઈરાદો દાનતપૂર્વકનો હતો કારણ કે તેઓ અનધિકૃત રજા લેવા માંગતા હતા. તેમને ૧૦/૦૮/૨૦૧૧ ના રોજ ચાર્જશીટ આપવામાં આવી હતી. તપાસ અધિકારીની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અનુસાર તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તપાસ અહેવાલના આધારે, શ્રીનગર (જમ્મુ અને કાશ્મીર) ખાતે પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૪/૧૨/૨૦૧૧ ના આદેશ દ્વારા અરજદારને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યા હતા જે આદેશ અરજદારને ગુજરાતમાં બજાવવામાં આવ્યો હતો.

૪. અરજદાર દ્વારા ડેપ્યુટી ઈન્સ્પેક્ટર જનરલ ઓફ પોલીસ, રેન્જ સીઆરપીએફ, ગ્રેડર નોઈડા સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી, જેમણે તારીખ ૧૪/૦૫/૨૦૧૩ ના આદેશથી અપીલ ફગાવી દીધી છે. ત્યારબાદ, અરજદારે રિવિઝનલ સત્તાધિકારી સમક્ષ રિવિઝન અરજી દાખલ કરી હતી જેને ઈન્સ્પેક્ટર

જનરલ ઓફ પોલીસ, એન/એસ સી.આર.પી.એફ., વેસ્ટ બ્લોક નંબર ૮, આર.કે. પુરમ, નવી દિલ્હી દ્વારા તારીખ ૨૦/૦૬/૨૦૧૪ ના આદેશથી ફગાવી દેવામાં આવી છે. સદર આદેશોને અરજદાર દ્વારા આ રિટ અરજીમાં પડકારવામાં આવ્યા છે.

૫. વિચારણા માટે ઉદ્ભવતો પ્રથમ પ્રશ્ન એ છે કે, શું ગુજરાતની અદાલત પાસે આ રિટ અરજી સ્વીકારવાનું પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર છે જેમાં આદેશ શ્રીનગર (જમ્મુ અને કાશ્મીર) માં પસાર કરવામાં આવ્યો છે, અપીલનો આદેશ યુપીમાં અને રિવિઝનનો આદેશ નવી દિલ્હીમાં પસાર કરવામાં આવ્યો છે. અરજદારના વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, કારણ કે તેઓ ગુજરાતમાં તબીબી સારવાર હેઠળ હતા ત્યારે ફરજ પર અનધિકૃત રીતે ગેરહાજર રહ્યા હતા, તેથી ક્રિયાના કારણનો ભાગ ગુજરાતમાં ઉદ્ભવ્યો છે. અહીં એ નિર્દેશ કરવો પ્રાસંગિક છે કે અરજદાર શ્રીનગર (જમ્મુ અને કાશ્મીર) ખાતે તૈનાત હતા અને જ્યારે તેઓ જમ્મુ ખાતે તૈનાત હતા ત્યારે તેમને ગુજરાતમાં તબીબી સારવાર માટે મોકલવામાં આવ્યા હતા. તેથી, માત્ર એટલા માટે કે "એ" શહેરમાં કોઈ કર્મચારીને તબીબી સારવાર માટે મોકલવામાં આવે છે અને ત્યાં આદેશ પ્રાપ્ત થાય છે, પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર "એ" શહેરમાં ઉદ્ભવ્યું હોવાનું કહી શકાય નહીં. માત્ર ઉદાહરણ તરીકે, જો અરજદારને પીએચસી, ચંદીગઢ ખાતે તબીબી સારવાર માટે મોકલવામાં આવે, તો તે ચંદીગઢ ખાતેની અદાલતને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરશે નહીં. અરજદાર કર્મચારી હતા અને તેમને શ્રીનગર ખાતે સેવામાંથી

બરતરફ કરવામાં આવ્યા હતા અને, તેથી, ક્રિયાનું કારણ શ્રીનગર (જમ્મુ અને કાશ્મીર) ખાતે ઉદ્ભવ્યું છે અને ગુજરાતમાં નહીં જ્યાં આદેશ બજાવવામાં આવ્યો હતો. કેરળ હાઈકોર્ટની ફૂલ બેંચના નિર્ણય પર આધાર રાખીને, સર્વોચ્ચ અદાલતે મોસરાફ હુસૈન ખાન વિરુદ્ધ ભાગીરથ એન્જી. લિમિટેડ અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૩ એસ.સી.સી. ૬૫૮ ના પેરા ૨૩ માં વિચારણા કરી અને ઠરાવ્યું કે:

"નકુલ દેવ સિંહ વિરુદ્ધ ડેપ્યુટી કમાન્ડન્ટમાં, કેરળ હાઈકોર્ટની ફૂલ બેંચ વતી અમારામાંથી એક, આર.કે. બાલસુબ્રમણ્યમ, જે. એ એ પ્રશ્ન પર વિચાર કરતી વખતે કે શું શિસ્ત વિષયક કાર્યવાહીમાં અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશની પ્રાપ્તિ ક્રિયાનું કારણ બનશે, મુદ્દાના કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૫મી આવૃત્તિ, ભાગ ૧ ના પાના ૨૫૧ પર જણાવ્યા મુજબ તેની વ્યાખ્યા અને કોર્ટ ઓફ અપીલના પેરાગોન ફાઈનાન્સ કંપની વિરુદ્ધ ડી.બી. ઠાકરાનના નિર્ણયની નોંધ લેતા અભિપ્રાય આપ્યો હતો: (કે.એલ.ટી. પાનું ૬૪૬, પેરા ૨૧).

'હકીકત એ છે કે જે વ્યક્તિ રાજ્યની બહાર સેવામાં હતો તે દરમિયાન તેને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો, તેણે પોતાના વતનમાં રહીને બેરોજગાર બનીને તે બરતરફીનું પરિણામ ભોગવવું પડશે, તે એવી હકીકત નથી જે તેની બરતરફીને પડકારવા માટે તેની તરફેણમાં ક્રિયાના કારણને જન્મ આપતી હકીકતોનો સમૂહ બનાવે છે. તે

અધિકાર તેને અગાઉ જ મળી ગયો હતો જ્યારે તેને રાજ્યની બહાર સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યો હતો અને તેણે તેની રોજગારી ગુમાવી દીધી હતી. તે જ રીતે, જ્યારે તેના દ્વારા આ હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રની બહારના અપીલ સત્તાધિકારી સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં આવે છે અને તે અપીલ સદર અપીલ સત્તાધિકારી દ્વારા ફગાવી દેવામાં આવે છે, ત્યારે અપીલ સત્તાધિકારીના નિર્ણયમાં વિલીનીકરણ ત્યારે થાય છે જ્યારે અપીલ ફગાવી દેવામાં આવે છે અને જ્યારે અપીલકર્તા આદેશ પ્રાપ્ત કરે છે ત્યારે નહીં. રિટ અરજદારે તેના ક્રિયાના કારણના ભાગ રૂપે જે રજૂઆત કરવાની જરૂર છે તે હકીકત એ છે કે તેની અપીલ સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે ફગાવી દેવામાં આવી હતી અને તે હકીકત નથી કે આદેશ તેને મોકલવામાં આવ્યો હતો. તે રજૂઆત માત્ર એ દર્શાવવા માટે પ્રાસંગિક છે કે તેની તરફેણમાં કાર્યવાહીનો અધિકાર ક્યારે ઉદ્ભવ્યો. આદેશની પ્રાપ્તિ માત્ર તેને અગાઉથી ઉદ્ભવેલા ક્રિયાના કારણ પર કાર્યવાહીનો અધિકાર આપે છે અને વિરોધમાં ઉઠાવવામાં આવેલી વિલંબ અથવા મર્યાદાની રજૂઆતનો સામનો કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે. વ્યાપક અર્થમાં કાર્યવાહીના પરિણામો વ્યક્તિએ તેના વતનમાં ભોગવવા પડે છે તે એવું માનવા માટેનું કારણ નથી કે જે હાઈકોર્ટના અધિકારક્ષેત્રમાં વતન આવેલું છે તે બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ રિટ અરજી સ્વીકારવા માટે સક્ષમ છે. જ્યારે કોઈ વ્યક્તિને

બરતરફ કરવામાં આવે છે અથવા હોદ્દો ઘટાડવામાં આવે છે, ત્યારે તે સંબંધિત સમયે જ્યાં કાર્યરત હતો ત્યાં પરિણામ ભોગવે છે અને તેના પતનમાં નહીં જ્યાં તે તેની બરતરફી પર નિવૃત્ત થયો હોય.'"

૬. બરતરફીનો આદેશ દર્શાવશે કે અરજદારની તરફેણમાં કાર્યવાહીનો અધિકાર ઉદ્ભવ્યો છે. ગુજરાતમાં આદેશ પ્રાપ્ત કરવાથી અરજદારને માત્ર અગાઉથી ઉદ્ભવેલા ક્રિયાના કારણ પર કાર્યવાહીનો અધિકાર મળ્યો અને વિરોધમાં ઉઠાવવામાં આવેલી વિલંબ અથવા મર્યાદાની રજૂઆતનો સામનો કરવા માટે સક્ષમ બનાવે છે. તે આ કોર્ટને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરતું નથી. મિસ્ટર શિવાંગ શુક્લ સાથે ઉપસ્થિત મિસ્ટર પાઠકે નાથાભાઈ ભાઈજીભાઈ વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય, જેનો નિર્ણય ૧૬/૧૧/૨૦૧૧ ના રોજ લેવામાં આવ્યો હતો તે કેસમાં ડિવિઝન બેંચના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે. અમે સદર નિર્ણયનો કાળજીપૂર્વક અભ્યાસ કર્યો છે અને સદર નિર્ણયમાં, જો કે વાદગ્રસ્ત આદેશ અજમેર (રાજસ્થાન) માં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, કર્મચારી ગુજરાત રાજ્યના પાલનપુર ખાતે તૈનાત હતો. તેથી, ક્રિયાના કારણનો ભાગ ગુજરાત રાજ્યમાં ઉદ્ભવ્યો હતો અને ક્રિયાના કારણનો ભાગ રાજસ્થાન રાજ્યમાં ઉદ્ભવ્યો હતો. બાબતના આ પરિપ્રેક્ષ્યમાં, ડિવિઝન બેંચનો અભિપ્રાય હતો કે સદર અરજદાર દ્વારા દાખલ કરાયેલી રિટ અરજી ગુજરાત રાજ્યમાં ટકે તેવી હતી કારણ કે કર્મચારી ગુજરાતમાં સેવા આપી રહ્યો હતો પરંતુ તેના પગારમાં ઘટાડો કરવાનો આદેશ રાજસ્થાનમાં પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેથી, સદર નિર્ણય

અરજદારને મદદ કરતો નથી. મિસ્ટર પાઠકે મોર્ડન ફૂડ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ વિરુદ્ધ એમ.ડી.જુવેકર, ૧૯૮૮(૧) જી.એલ.એચ. ૨૩૨ ના કેસમાં અન્ય એક ડિવિઝન બેંચના નિર્ણય પર પણ આધાર રાખ્યો હતો. આ નિર્ણયમાં, કોઈ શંકા નથી કે, ડિવિઝન બેંચે ઠરાવ્યું છે કે જે રાજ્યમાં અરજદાર રહે છે ત્યાં બરતરફીના આદેશની બજાવણી પણ ક્રિયાનું કારણ પ્રદાન કરશે અને તેને ક્રિયાનું કારણ બનાવતી હકીકતોના સમૂહમાં સામેલ કરવી પડશે. પરંતુ, ડિવિઝન બેંચનો આ અભિપ્રાય સર્વોચ્ચ અદાલતના નિર્ણયો જેમાં મોસરાફ હુસૈન ખાન (ઉપર મુજબ) ના કેસના નિર્ણયનો સમાવેશ થાય છે અને સરજીત સિંહ મેધન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા સેક્રેટરી મારફતે અને અન્યના કેસમાં ડિવિઝન બેંચના નિર્ણય કે જેનો નિર્ણય ૧૮/૦૨/૨૦૧૧ ના રોજ લેવામાં આવ્યો હતો તેને ધ્યાનમાં લેતા સારો કાયદો પ્રસ્થાપિત કરતો નથી, જેમાં વિવિધ નિર્ણયો પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે અને ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે ચોક્કસ રાજ્યમાં રહેઠાણ પર આદેશની બજાવણી તે ચોક્કસ રાજ્યની હાઈકોર્ટને પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર પ્રદાન કરશે નહીં જ્યાં અરજદાર રહે છે જ્યારે અલગ રાજ્યમાં પસાર કરાયેલો આદેશ તેને બજાવવામાં આવે છે. તેથી, અમારો સુવિચારીત અભિપ્રાય છે કે મોર્ડન ફૂડ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (ઇન્ડિયા) લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) માં ડિવિઝન બેંચનો નિર્ણય હવે સારો કાયદો કહી શકાય નહીં.

૭. ઉપરોક્ત કારણોસર, અમને જણાતું નથી કે આ કોર્ટ પાસે આ રિટ અરજી સ્વીકારવાનું પ્રાદેશિક અધિકારક્ષેત્ર છે. રિટ અરજી ટકે તેવી ન હોવાના કારણે

ફગાવી દેવામાં આવે છે અને અરજદારને યોગ્ય ફોરમ સમક્ષ પોતાનો ઉપાય શોધવાની સ્વતંત્રતા આપવામાં આવે છે.

(વી.એમ.સહાય, ન્યાયમૂર્તિ)

(આર.પી.ઢોલરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

પઠાણ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.